МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Філологічний факультет

Кафедра спеціальної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор із науково-педагогічної роботи _____
31 серпня 2022 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПСИХОДИДАКТИКА ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ РІЗНИХ РІВНІВ

Ступінь магістра
спеціальність 016 Спеціальна освіта
Освітньо-професійна програма Логопедія. Спеціальна психологія

Миколаїв – 2022

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: доктор педагогічних наук, професор, кафедри спеціальної освіти Савінова Наталія Володимирівна, кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри спеціальної освіти Карсканова Світланв Вікторівна.

РЕЦЕНЗЕНТ: доктор філософії в галузі соціальних та поведінкових наук, доцент, доцент кафедри психології Чорноморського національного університету ім. Петра Могили Астремська І.В.

Програму схвалено на засіданні кафедри спеціальної освіти

Протокол від "22" серпня 2022 року № 2

Завідувач кафедри спеціальної освіти_____ (Савінова Н.В.)

Програму погоджено з гарантом ОП (Логопедія.) _____ (Н. В.Савінова)

Програму погоджено навчально-методичною комісією філологічного факультету

Протокол від "29" серпня 2022 року № 1

Голова навчально-методичної комісії_____ (Мороз Т.О.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією університету

Протокол від "31" серпня 2022 року № 11

Голова навчально-методичної комісії_____

Анотація.

В програмі представлені психодидактичні особливості організації суб'єкт-суб'єктної взаємодії у процесі підготовки майбутніх логопедів засобами сучасних технологій навчання передбачають наявність двох взаємозалежних аспектів діяльності викладачів ВНЗ: психологічного (необхідність перебудови традиційних поглядів, мотивів, цінностей, установок та дій викладача і в аудиторії, і у викладацькій діяльності в цілому; подолання викладачами особистісних психологічних бар'єрів різного рівня; кардинальної зміни ролі викладача на модератора, наставника, координатора, посередника під час навчання тощо); дидактичного (наявність умінь організувати інтерактивне навчання за умов відсутності у майбутніх логопедів навичок самостійної роботи та відповідної підготовки; тематично добирати та формулювати навчальні завдання; навичок тренера-інструктора, пошуку або розробки різних методичних прийомів; створення привабливої для майбутніх логопедів моделі заняття тощо).

Ключові слова: Психодидактика, суб'єкт-суб'єктна взаємодія, підготовка майбутніх логопедів, сучасні технології навчання,

Abstract.

The program presents the psychodidactic features of the organization of subject-subject interaction in the process of training future speech therapists using modern learning technologies, which provide for the presence of two interdependent aspects of the activity of university teachers: psychological (the need to rebuild traditional views, motives, values, attitudes and actions of the teacher and in the audience , and in teaching activities as a whole; overcoming by teachers of personal psychological barriers of various levels; a radical change in the role of a teacher to a moderator, mentor, coordinator, mediator during training, etc.); didactic (the ability to organize interactive training in conditions where future speech therapists do not have the skills of independent work and appropriate training; thematically selecting and formulating educational tasks; the skills of a trainer-instructor, finding or developing various methodological techniques; creating a class model that is attractive for future speech therapists, etc.).

Keywords: Psychodidactics, subject-subject interaction, training of future speech therapists, modern teaching technologies,

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Психодидактика застосування сучасних технологій навчання у закладах освіти різних рівнів» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів спеціальності 016 «Спеціальна освіта» за освітньо-професійною програмою «Логопедія. Спеціальна психологія».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є:

а) дослідження закономірностей перебігу протікання мовленнєвих процесів;

б) теоретичне обґрунтування змісту, принципів, форм і методів логопедичної роботи;

в) вивчення передового педагогічного досвіду і розвиток на цій основі сучасної логопедії;

г) розробка засобів логопедичного впливу.

Міждисциплінарні зв'язки: корекційна педагогіка з основами спеціальної дидактики, спеціальна психологія та психодіагностика, логопсихологія, методи відбору дітей з особливими освітніми потребами у спеціальні освітні заклади

1. Мета та завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

1. 1. Мета: грунтовне вивчення студентами теоретико-методологічних основ наукового дослідження, підготовка майбутніх фахівців спеціальної освіти до проектування і здійснення науково-дослідної діяльності в умовах організації навчання, формування їх методологічної культури. Вивчення курсу надасть можливість студентам набути умінь і навичок впровадження інновацій у практику логокорекційної роботи.

1. 2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни є:

• розвиток здібностей пошукової індивідуальної наукової психолого-педагогічної діяльності;

• набуття досвіду наукового аналізу результату науково-дослідної роботи;

• практичне освоєння сучасних інноваційних технологій;

• формування навичок ведення науково-дослідної та науково-методичної діяльності в просторі спеціальної освіти.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Застосовувати отримані знання в галузі спеціальної та інклюзивної освіти при вирішенні навчально-виховних та науково-методичних завдань з врахуванням вікових та індивідуально-типологічних відмінностей учнів, соціально-психологічних особливостей учнівських груп та конкретних психолого-педагогічних ситуацій.

ПРН 2. Організовувати і проводити психолого-педагогічне вивчення дітей з особливостями психофізичного розвитку;

ПРН 3. Вирішувати питання, пов'язані з комплектуванням та організацією діяльності спеціальних навчально-виховних закладів, здійснювати спостереження за дітьми з порушеннями мовлення, інтелекту, зору, слуху, опорно-рухових функцій і проводити з ними корекційно-педагогічну роботу на основі диференційованого та індивідуального підходу.

ПРН 6. Організовувати колектив дітей з порушеннями психофізичного розвитку та інтегрованого колективу; здійснювати педагогічний супровід дітей з особливостями психофізичного розвитку в ролі асистента вчителя інклюзивного класу.

ПРН 9. Співпрацювати з батьками дітей, особами, які їх заміняють, спеціалістами інших галузей (медиками, психологами, вчителями, вихователями) систематично підвищувати свою кваліфікаційну компетентність.

1. 3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

І. Загальнопредметні:

ЗК-1. Особистісні:

ЗК-1.1. Світоглядна компетентність Здатність до розуміння предметної області професійної діяльності; володіння науковим світоглядом; знання основних теорій, концепцій, вчень, які формують наукову картину світу; вміння відстоювати власні стратегії професійної діяльності

ЗК-1.2. Морально-етична компетентність. Здатність діяти на основі принципів і норм етики, правил культури поведінки у стосунках із дорослими й дітьми на основі загальнолюдських та національних цінностей, норм суспільної моралі; дотримуватися принципів педагогічно етики(професійної етики вчителя початкової школи), (знання основних моральних норм, етичних та етикетних правил; досвід дотримання набутих моральних норм, етичних та етикетних правил у власній повсякденній і професійній діяльності).

ЗК-1.7. Рефлексивна. Здатність ефективно та адекватно здійснювати рефлексивні процеси, що сприяє ефективності корекційно-реабілітаційного процесу, розвитку й саморозвитку особи порушеннями психофізичного розвитку, творчому підходові до корекційно-реабілітаційного навчально-виховного процесу в спеціальних і загальноосвітніх закладах. Здатність оцінювати результати корекційно-педагогічних впливів та забезпечувати якість діяльності корекційного процесу в закладах Міністерства освіти і науки, Міністерства охорони здоров'я і Міністерства праці та соціальної політики; здатність до корекційно-педагогічної і навчально-реабілітаційної рефлексій

ЗК-3.1. Комунікативна компетентність. Здатність спілкуватися державною мовою та володіння необхідним лексичним мінімумом іноземних мов в межах потреби своєї професійної діяльності. Знання основних способів і засобів міжособистісної комунікації, стилів мовлення, практичний досвід комунікації різними мовами; вміння постійно збагачувати власне мовлення, налагоджувати професійну і педагогічну комунікацію, застосовувати інформаційно-комунікативні технології.

ЗК-3.2. Дослідницько-праксеологічна компетентність. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми, зокрема, в процесі професійно-педагогічної діяльності. Знання основних методів наукового пошуку; вміння узагальнювати отримані результати, обробляти та аналізувати інформації з різних джерел, оформлювати і презентувати результати наукової діяльності відповідно вимог в процесі корекційно-педагогічної діяльності.

ЗК-3.4. Інформаційно-комунікаційна. Здатність до застосування сучасних засобів інформаційних і комп'ютерних технологій, невербальних засобів комунікації з урахуванням психофізичного порушення дитини для розв'язання корекційних і комунікативно- мовленнєвих задач у професійній діяльності фахівця-дефектолога, вихователя, асистента вчителя й у повсякденному житті.

ІІ. Фахові:

ФК.-1 Теоретико-методологічна. Здатність до застосування знань провідних гуманістичних теорій, концепцій, вчень щодо виховання і навчання осіб з обмеженими психофізичними можливостями; здатність відстоювати власні корекційно-педагогічні, навчально-реабілітаційні переконання, дотримуватись їх у житті та професійній діяльності).

ФК.-3 Комунікативно-педагогічна. Здатність до застосування знань основних принципів, правил, прийомів і форм педагогічної комунікації; вміння використовувати різноманітні інформаційні джерела та способи отримання інформації у професійних цілях, продумано й виважено будувати процес корекційно-педагогічного спілкування; здатність налагоджувати продуктивну професійно-корекційну і навчально-реабілітаційну взаємодії, суб'єкт-суб'єктну комунікацію.

ФК.-4 Проектувальна. Здатність до застосування знань основних видів і технологічних підходів до планування власної професійно-корекційної діяльності; вміння здійснювати поточне планування, визначати умови його практичної реалізації, вміння планувати, організовувати і результативно здійснювати корекційно-педагогічний процес у

загальноосвітніх та спеціальних закладах освіти з інклюзивним та інтегрованим навчанням з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дітей дошкільного та шкільного віку.

ФК.-5 Організаційна (відповідно до нозології) Здатність до застосування знань основних правил організації корекційного, навчально-реабілітаційного процесів; вміння раціонально організовувати власну корекційно-педагогічну діяльність, самостійно контролювати її результативність, удосконалювати систему самоорганізації на основі сучасних корекційно-педагогічних технологій.

ФК.-6. Психологічна компетентність (відповідно нозології). Здатність до застосування сучасних знань про особливості розвитку дитини як суб'єктів корекційно-освітнього і навчально-реабілітаційного процесів на основі знань та умінь про їхні вікові, індивідуальні особливості та соціальні чинники розвитку і дизонтогенезу. Складниками

психологічної компетентності є диференціально-психологічна, спеціально-психологічна, нейроконсультативна, нейрокорекційна, нейропсихологічна, психолінгвістична тощо.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни.

Тема 1: Досягнення сучасних психолого-педагогічних наук.

Поняття наука, методологія, методика, метод, теорія, практика, теоретичні методи, емпіричні методи, технологія науково-дослідної роботи, інноватика, технологія, інноваційна технологія, інновації в корекційній педагогіці. необхідних для успішного виконання наукових досліджень в педагогіці і психології.

Тема 2: Психолого-педагогічні особливості дітей з різними відхиленнями у розвитку.

Проектування оптимальних педагогічних маршрутів для кожної особливої дитини, розробка варіативних корекційно-розвивальних програм.

Тема 3: Змістовна, процесуальна, мотиваційна і організаційна сторони інновацій.

Концепції змістовного узагальнення, генералізації навчального матеріалу, інтеграції навчальних предметів, укрупнення дидактичних одиниць, динамічного розвитку дитини та ін. Концепції програмованого, проблемного, інтерактивного навчання та ін. Концепції мотиваційного забезпечення навчального процесу, формування пізнавальних інтересів та ін. Ідеї гуманістичної педагогіки, концепції педагогіки співпраці, „занурення" у навчальний предмет, концентрованого навчання та ін.

Тема 4: Критерії педагогічних технологій

Педагогічні технології за критеріями: за джерелом виникнення (на основі педагогічного досвіду або наукової концепції), за цілями і завданнями (формування знань, виховання особистісних якостей, розвиток індивідуальності), за можливостями педагогічних засобів (які засоби дії дають кращі результати), за функціями вчителя, які він здійснює за допомогою технології (діагностичні, корекційні функції, функції управління конфліктними ситуаціями), за тим, який бік педагогічного процесу „обслуговує" конкретна технологія та ін..

Тема 5: Технології навчання дітей з особливими освітніми потребами.

Технологія інтерактивного навчання Технологія концентрованого навчання. Технологія концентрованого вивчення одного предмету

3. Рекомендована література

Базова

1. Помилуйко В. Діагностика розвитку соціально-комунікативної компетентності дорослих. Психолінгвістика. Психолингвистика. Psycholinguistics. 2017. Вип. 22 (1), С. 175–186.

2. Ковальова О. А. Модель соціально-комунікативної компетентності. Освіта та розвиток обдарованої особистості. 2014. № 11 (30). С. 27–33

3. Лук'янчук Н. В. Психолого-педагогічна модель формування соціально-комунікативної компетентності обдарованих учнів. Освіта та розвиток обдарованої особистості. 2016. № 4 (47). С. 24–28.

4. Калмикова Л.О. Вища освіти України і нейролінгвістичний, психолінгвістичний та соціально-мовний аспекти / Л.О. Калмикова // Проблеми освіти. – № 74. – Ч. 1. – 2014. – С. 11-17.

5. Калмикова Л.О. Проблеми мислення, мовлення і внутрішнього діалогізму особистості / Л.О. Калмикова // Психолінгвістика: [зб. наук. праць ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»]. – Переяслав-Хмельницький: ФОП Лукашевич О.М., 2014. – Вип. 14. – С. 185–198.

Допоміжна

6. Бережнова Е.В. Прикладное исследование в педагогике. – Москва – Волгоград, 2003.

7. Бордовская Н.В. Диалектика педагогического исследования: логико-методологические проблемы.- СПб., 2001.

8. Горбачев Д.С. практикум по психологическому исследованию. Самара, 2002.

9. Дружинин В.Н. Экспериментальная психология.- СПб., 2002.

10. Кузнецов И.Н. Рефераты, курсовые и дипломные работы: Методика подготовки и оформления.- М., 2002.

11. Краевский В.В. Методология научного исследования.- СПб.,2001.

12. Краевский В.В., Полонский В.М. Методология для педагога: теория и практика.- М.- Волгоград, 2001.

13. Маслак А.А. Основы планирования и анализа сравнительного эксперимента в педагогике и психологии.- Курск, 1998.

14. Методы системного педагогического исследования.- М., 2002.

15. Новиков А.М. Методология образования.- М., 2002.

16. Закирова А.Ф. Введение в педагогическую герменевтику.- Екатеринбург, 2000.

17. Сучасні уявлення про наукову продукцію, науково-метричні методи її оцінки, шляхи покращання її семантичних ознак: Матеріали наук.-практ. конф., м. Київ, трав. 2001 р. / Укр. центр наук. мед. інформації та патент.-ліценз. роботи (Укрмедпатент-інформ) / Ред. А.Р. Уваренко. – К.:Знання, 2001. – 116 с.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: екзамен

5. Засоби діагностики успішності навчання: поточний та підсумковий контроль, тестування